

Minister Infrastruktury

Znak pisma: DBI-3.0530.3.2024

Warszawa, 13 września 2024 r.

Fundacja Dobre Państwo
Ul. Żbikowa 14
61-065 Poznań

ZAWIADOMIENIE O SPOSOBIE ZAŁATWIENIA PETYCJI

Minister Infrastruktury, działając na podstawie art. 13 ust. 1 ustawy z dnia 11 lipca 2014 r. o petycjach (Dz. U. z 2018 r. poz. 870) zawiadamia, że petycja z dnia 29 kwietnia 2024 r. w sprawie „podjęcia działań w celu wniesienia pod obrady Parlamentu inicjatywy podjęcia uchwały o przyjęciu przepisów dopuszczających bezpłatność publicznej komunikacji miejskiej dla mieszkańców, którzy są płatnikami podatków rozliczanych w danym, lokalnym, Urzędzie Skarbowym”, została rozpatrzona negatywnie.

UZASADNIENIE

Odnosząc się do postulatów zawartych w petycji należy wskazać, że zasady organizowania i funkcjonowania, a także finansowania regularnego przewozu osób w publicznym transporcie zbiorowym określa ustawa z dnia 16 grudnia 2010 r. o publicznym transporcie zbiorowym¹. Zgodnie z art. 7 tej ustawy organizatorami lokalnego publicznego transportu zbiorowego (na poziomie gminy, powiatu czy województwa) są jednostki samorządu terytorialnego (oraz ich związki). Jednocześnie, zgodnie z art. 7 ust. 1 pkt 4 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym² zaspokajanie zbiorowych potrzeb wspólnoty w sprawach obejmujących lokalny transport zbiorowy należy do zadań własnych gminy. Kwestia stosowania na terenie danej gminy ulg w komunikacji miejskiej należy zatem do wyłącznej właściwości gminy (w szczególności rady gminy jako jej organu stanowiącego), która może w drodze uchwały określić uprawnienia pasażerów tej komunikacji do ulgowych a nawet bezpłatnych przejazdów komunikacją miejską. Obecnie obowiązujące przepisy prawa nie stoją na przeszkodzie, aby poszczególne samorządy organizujące komunikację miejską na obszarze swojej właściwości ustanawiały przepisy prawa miejscowego zapewniające bezpłatną komunikację miejską dla tych mieszkańców, którzy rozliczają się z podatków na obszarze funkcjonowania tej komunikacji³. Jak zostało wskazane powyżej, zarządzanie i organizowanie jej działania należy wyłącznie do lokalnych władz samorządowych. Jednostki samorządu terytorialnego (jako organizatorzy komunikacji miejskiej) mają prawo do określania we własnym zakresie,

¹ Dz. U z 2023 r. poz. 2778

² Dz. U. z 2024 r. poz. 609 ze zm.

³ część wpływów z tych podatków trafia do budżetu samorządu terytorialnego, z którego jest finansowana komunikacja miejska

w realizowanych przez siebie przewozach, zarówno grupy pasażerów uprawnionych do ulg, jak i wymiar tych ulg. Odbywa się to poprzez podejmowanie przez organy stanowiące tych jednostek (Radę Gminy, Radę Miejską lub Radę Miasta) uchwał kształtujących politykę transportową na swoim obszarze, w tym m.in. ceny biletów, zakres uprawnień pasażerów do ulg i wymiar tych ulg. Jednocześnie utracone przez przedsiębiorstwa świadczące usługi przewozu osób przychody z tytułu honorowania określonych ulg przysługujących pasażerom w komunikacji miejskiej pokrywane są w całości ze środków budżetowych tych jednostek. Z tego też względu ustawodawca nie obciąża władz lokalnych w drodze ustawy do stosowania ulg przejazdowych obowiązujących w tego rodzaju komunikacji, a samorzady - w zależności od prowadzonej lokalnie polityki transportowej i możliwości finansowych – mają dużą swobodę w zakresie organizacji tej komunikacji. W tym kontekście resort infrastruktury nie widzi zasadności ograniczania swobody samorządów w zakresie organizacji lokalnego transportu zbiorowego.

Jeżeli jednak potraktować treść złożonej petycji rozszerzająco i uwzględnić dołączone uzasadnienie, które postuluje wypracowanie przez Regionalne Izby Obrachunkowe praktyk promujących ideę bezpłatnej komunikacji dla osób fizycznych i członków ich rodzin, które „rozliczają się podatkowo w Urzędzie Skarbowym zlokalizowanym w samorządzie”, jak również prowadzenie przez te Izby szkoleń dla samorządów odnośnie rozliczania projektów darmowej komunikacji publicznej, a nawet wprowadzenie obligatoryjności ustanowienia przez samorzady bezpłatnej komunikacji miejskiej w granicach administracyjnych wszystkich miast w Polsce, konieczne jest wzięcie pod uwagę skutków finansowych dla budżetu państwa i budżetów jednostek samorządu terytorialnego nałożenia stosownego obowiązku na samorzady oraz na Regionalne Izby Obrachunkowe. W tym zakresie resort infrastruktury zwrócił się do resortu finansów o przedstawienie stanowiska.

W odpowiedzi Ministerstwo Finansów wyraziło przekonanie, że wprowadzanie jakichkolwiek ustawowych obowiązków, w zakresie realizacji zadań własnych jednostek samorządu terytorialnego, w tym przypadku bezpłatnej komunikacji miejskiej, wpłynie negatywnie na samodzielność jednostek samorządu terytorialnego, a zgodnie z postanowieniami zarówno Konstytucji RP, ustaw ustrojowych jak i Europejskiej Karty Samorządu Lokalnego jednostki samorządu terytorialnego powinny mieć możliwość kreowania własnych rozwiązań, uwzględniających lokalne zasoby i możliwości finansowe, a także swobodę co do wyboru formy realizacji zadań własnych.

Ewentualne wprowadzenie rozwiązania przedstawionego w petycji wymagałoby w ocenie resortu finansów dokonania stosownych zmian w przepisach prawa i uprzedniego skonsultowania z gminami, Komisją Wspólną Rządu i Samorządu Terytorialnego, a także wskazania źródła sfinansowania ubytku dochodów gmin, gdyż wprowadzenie ustawowego zwolnienia z opłat za przejazdy komunikacją miejską wywoła negatywne skutki finansowe dla budżetów gmin. Samorzady ponoszą bowiem przy organizacji transportu publicznego coraz wyższe koszty, a ich pokrycie wpływami ze sprzedaży biletów maleje (np. w Warszawie wpływy z biletów pokrywają zaledwie 30% kosztów). Dlatego też wprowadzenie bezpłatnej komunikacji miejskiej pogłębiłoby różnicę między wydatkami a dochodami z tego tytułu.

W odniesieniu do wyrażonego w petycji postulatu wypracowania przez Regionalne Izby Obrachunkowe praktyk promujących ideę bezpłatnej komunikacji dla osób fizycznych

i członków ich rodzin, które „rozliczają się podatkowo w Urzędzie Skarbowym zlokalizowanym w samorządzie”, jak również prowadzenie przez te Izby szkoleń dla samorządów odnośnie rozliczania projektów darmowej komunikacji publicznej, w ocenie resortu finansów, kwestia ta powinna być rozpatrywana na gruncie przepisów *ustawy o regionalnych izbach obrachunkowych*⁴, przy czym właściwym w zakresie przepisów tej *ustawy* jest resort spraw wewnętrznych i administracji.

POUCZENIE

Zgodnie z art. 13 ust 2 *ustawy o petycjach* sposób załatwienia petycji nie może być przedmiotem skargi.

Z poważaniem

Dokument podpisany elektronicznie przez:

Z upoważnienia Ministra Infrastruktury

Piotr Malepszak

---

⁴ Dz.U. z 2023 r. poz. 1325